

LUDMILA TŮMOVÁ, SVĚT KRYŠTOFA POPELA MLADŠÍHO Z LOBKOWICZ OPTIKOU JEHO DENÍKŮ

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2014, 280 stran textu + 4 strany obrazových příloh

Posudek vedoucí diplomové práce

Ludmila Tůmová si za téma diplomové práce vybrala deníky předního českého aristokrata rudolfínské doby, nejvyššího hofmistra Kryštofa mladšího z Lobkovic (1549–1609). Volbou právě tohoto tématu efektivně navázala nejen na již více než dvacetiletou domácí tradici výzkumu šlechtické každodennosti a na podstatně delší výzkum životního stylu urozených vrstev, ale také na analyzování a vytěžování ego-dokumentů. A právě posledně zmíněnou oblast poznávání zvláště cenných pramenů k bádání o raném novověku autorka ve své diplomové práci zásadním způsobem obohatila a rozšířila. Nezůstala totiž jen u interpretace Lobkovicových deníků dochovaných pro léta 1602, 1603 a 1604, ale příslušné pojednání doplnila rovněž jejich velmi pečlivě připravenou edicí.

Výsledkem je systematicky koncipovaná analýza Lobkovicových deníků, která prostřednictvím tematicky zaměřených kapitol postihuje hlavní okruhy témat, jimiž se jmenovaný šlechtic ve svých zápiscích zabýval. Po úvodních partiích (tj. charakteristice pramenů a literatury a specifik Lobkovicových deníků) následují kapitoly o obrazu pisatelovy rodiny na stránkách jeho záznamů, o zachycení zdravotního stavu Lobkovic i jeho blízkých, o jeho veřejném životě a kariéře, o společenském životě, o prožívání religiozity, a konečně o Lobkovicově mecenátu a mechanismech vnější reprezentace raně novověkého aristokrata. Na závěrečnou kapitolu a seznam pramenů a literatury pak navazuje edice deníků, doplněná slovníkem archaismů a cizích výrazů, a na úplný závěr pak rozsahem nevelká, ale přesto velmi příhodně zvolená obrazová příloha.

Strukturu zmíněných tematicky zaměřených kapitol je třeba ocenit jako logickou a promyšlenou. Postihuje totiž vše podstatné, čemu se autor deníků na jejich stránkách věnoval. V návaznosti na charakter již dříve vydané edice deníků raně novověkých aristokratů (především Adama mladšího z Valdštejna) Ludmila Tůmová oprávněně akcentuje určitou stereotypnost mnoha zápisů (podkapitola *Večeřel jsem, obědval jsem* v oddíle o společenském životě), všímá si však i některých velmi specifických rysů Lobkovicových záznamů, jimiž se od pramenů tohoto druhu (a zvláště od zmíněných zápisků Adama mladšího z Valdštejna) výrazně odlišují. Jde především o značně jadrné výrazy, které nejvyšší hofmistr neváhal občas

používat, ale také o poměrně spontánní zachycení některých společensky a lidsky velmi citlivých událostí typu aféry Lobkovicova příbuzného Adama Havla z Lobkovic, která značně rozčeřila atmosféru rudolfínské Prahy – neboť v prostředí, v němž o skandály nebyla nouze, se přece jen svými parametry a důsledky (vražda, sebevražda) zcela vymkla obvyklým standardům.

Zvláštní pozornost si zaslouží edice Lobkovicových deníků. Zápisky, v nichž se čeština místy prolíná s několika dalšími jazyky, jsou tvrdým oříškem i pro zkušeného editora raně novověkých pramenů. Náročnost takové práce jen umocňuje velké množství osob ze značně různorodých společenských vrstev, defilujících na stránkách Lobkovicových záznamů. Jejich identifikace – stejně jako rozkrytí často jen letmých narážek na nejrůznější události a epizody každodenního života v rudolfínské Praze – je další rovinou práce Ludmily Tůmové, kterou je třeba vyzdvihnout jako výrazně nadprůměrný příspěvek k poznání této problematiky. Jde o příspěvek o to cennější, že stávající sekundární literatura přímo k Lobkovicovi a k jeho deníkům je velmi skrovná. Archivní prameny, které by umožnily doplnit předloženou práci o ucelenější životopisné pojednání o jejich autorovi, byly po restituci lobkovického archivu uloženy na zámku v Nelahozevsi a nejsou dodnes přístupné odborné veřejnosti, což značně komplikuje výzkum prakticky všech otázek, souvisejících s výraznými představiteli lobkovického rodu.

Diplomové práci Ludmily Tůmové lze jen stěží něco podstatného vytknout. Autorka prokázala dobrou znalost pramenů i relevantní odborné literatury, vysoce nadprůměrné editorské nadání, výjimečnou orientaci v reáliích rudolfínské doby a v neposlední řadě schopnost napsat kvalifikační práci kultivovaným a zároveň čtivým stylem. Předmětem diskuse může samozřejmě být transliterace užitá v ediční části práce. Zatímco bohemista ji velmi ocení, historik by spíše preferoval transkripci. Rozumný kompromis nabízí aktuální ediční praxe například v podobě čerstvě vydané *Kroniky české* Václava Hájka z Libočan, připravené Janem Linkou i s ohledem na potencionální zájemce z řad širší veřejnosti (tištěný text je transkribovaný, přílohu pak tvoří CD s transliterovaným textem). Lze jen doufat, že také diplomová práce Ludmily Tůmové se po nezbytných úpravách dočká co nejdříve knižního vydání.

Předloženou práci velmi ráda doporučuji k obhajobě. Navrhuji ji ohodnotit jako výbornou.

V Praze dne 15. ledna 2014

Doc. Mgr. Marie Šedivá Koldinská, Ph.D.